

Slovenski Dom.

Napredno kmetsko glasilo.

Izhaja vsako soboto in velja za vse leto za Avstro-Ogrsko 3 krone, za Nemčijo in druge dežele 4 krone, za Ameriko 1 dolar.

Posamezne številke veljajo 10 vinarjev.

Za oznanila se računa: tristolna petit-vrsta 14 vin., vsa stran 48 K, pol strani 24 K, četrt strani 12 K, osmina strani 6 K. Pri vseletni inserciji primeren popust.

Dopisi se naj frankirajo in pošiljajo na uredništvo »Slovenskega Doma« v Ljubljani, Knaflova ulica št. 5. Rokopisi se ne vračajo.

Maračnina in oglasi se naj pošiljajo na upravištvo »Slov. Doma« v Ljubljani

„Sveti“ goljufi.

Eden najvažnejših ugovorov proti klerikalizmu je dejstvo, da vzgaja klerikalizem pod krinko vere hinavce. Klerikalci povzročajo namreč s svojim nasilnim zahtevanjem verskih zunanosti pri ljudeh, ki se boje pa nič ne verujejo, da ti na zunaj hlinijo vernost, katere v sebi ne čutijo. Obenem pa to versko izsiljevanje deluje zopet nazaj na klerikalce, da se prav lahko dajo premotiti od najraznovrstnejših goljufov, če ti le znajo na zunaj dobro hliniti verske čute in navade. Ta lastnost klerikalcev je za nje same mnogokrat neprijetna. Toda dokler ostajajo takšne skušnje omejene na nje same, je to stvar njih okusa. Drugačna pa postane cela zadeva, če se začneja ta pojav širiti v javnem in socialnem življenju. Njegove posledice so v tem obsegu namreč zato tako nevarne, ker klerikalci iztiskujejo s tem svojim površnim presojanjem iz javnega življenja — kjer je treba resnih in strokovno sposobnih mož — vse tiste zmožne ljudi, ki niso obenem tako hinavski, da bi mogli pred župnikom hliniti najrazličnejše tercijske navade in razvade, ki so se razvile tekom časa, ki pa s pravo vernostjo v resnici nimajo prav nič opraviti. Na drugi strani pa omogoča to nagnenje poklerikaljenega značaja h površni lahkovernosti, da prihaja namesto resnih mož v javno življenje vedno več hinavcev in naravnost zločinskih, predvsem tatinskih in sleparskih značajev, ki znajo svoje osebne namene spretno skrivati pod najostudnejšem klečeplastvom pred duhovščino, zavijanje oči pred »božjimi« stvarmi itd. Jasno bo pač vsakomur, da se s tem zastruplja naše javno in socialno življenje vedno bolj in bolj.

Danes hočem navesti v dokaz zgorajjih besedi slučaj, ki se je pripetil v Rimu, in kjer so bili za žrtve najvišji duhovski krogi.

Že delj časa je vzbujal pozornost rimske sodnijske policije »francoski prelat (višji duhovnik) Jean de Sevigne«, mlad, eleganten mož plemenitaške zuna-

nosti in obnašanja. Ta duhoven je živel »na veliko roko«. Vsak dan se je vozil celo uro z avtomobilom, se vozil v Vatikan, in se kretal v plemenitaških krogih. Bil je ljubljenec rimskih plemkinj in kardinalov. Vsak dan so ga vabili na bogate obede; bil je zelo pogost gost posebno pri najvišji kuriji, t. j. pri najvišji duhovščini okrog papeža. Spoznal se je dobro na razne salonske artistske in ročnostne produkcije, bil špiritist, okultist itd.

Proti koncu meseca so pa »prelata« nekega popoldne ob 4. na Colonnskem trgu nenadoma aretirali ter spoznali v njem pretkanega mednarodnega sleparja Gindrija iz Turina v Sev. Italiji.

Gindri je spočetka vse tajil, pozneje je pa priznal, da ni goljufal »svetih ljudi« samo v Italiji, temveč tudi na Francoskem, v Avstriji in na Nemškem.

»Giornale d' Italia« piše, da je sleparski monsignore ogoljufal Vatikan torej papeža za 1 in pol milijona lir (kron). Izven laških meja se je izdajal za sorodnika papeževega nuncijskega (papeški poslanec na kralj. dvorih) ali pa za nečaka kardinala Granita di Belmonta. Nekoč je celo maševal v vojvodski kapeli v Genovi in bil od vojvodinje zelo bogato obdarovan! Pravi, da je kradel največ bogatim plemenitašem, revne menihe in romarje da je pa bogato obdaroval — seve s prigoljufanim denarjem.

Pri aretiranju so dobili pri njem 2000 lir denarja in mnogo dragocenosti, katere je nabiral kot darove za Vatikan, izmed katerih je pa vedno najlepše ohranil zase.

Kot rečeno, je Gindri na policiji najprej vse tajil, potem pa izbruhnil v glasen smeh in dejal:

»Zakaj me niste zaprli malo pozneje? Škoda tega krasnega pojužnika pri kardinalu!«

Slepar je bil aretiran namreč ravno v trenutku, ko je stopal v kočijo, da bi se bil odpeljal v Vatikan.

Potem je vse priznal. Na vprašanje, če ima še kaj več prisleparjenega denarja, je odgovoril:

»Več ne dobite, kot teh 2000, katere

te našli pri meni. Ostalo je dobro spravljeno.«

Nato je pravil razne svoje rafinirane čine, katere je zagrešil na Francoskem, ter dodal:

»Na Francoskem so bili vsled moje prefriganosti tako navdušeni, da sem se imel v kriminalu boljše kakor v hotelu.«

Ljudi je osleparil zelo veliko, in tudi mnogo je imen, pod katerimi je napačni prelat nastopal. Že l. 1910. je okradel versko družbo v Pijemontu za 50.000 lir. Velike sleparije je izvršil tudi v Belgiji, Švici, v Italiji pa tudi še v Novari, Milanu in Lago Maggiore. V Parizu se je med drugim izdajal tudi za neresničnega kardinala Ferrata. Iz Pariza se je odpeljal v London, kjer se je izdajal za brata vojvodinje new-castelske ali pa za monsignora Anetta.

Povsod se je dobro imel in pridno nabiral prispevke in darove »za svetega očeta«. Iz raznih krajev, kot je že potreba nanesla, si je naročal sleparske »nadškofovske« brzojave. Pri nekem rimskem litografu si je dal natisniti 200 posetnic na ime »Monsieur Jean Bony de Galier«.

»Corriere della Sera« sporoča dodatno, da je pripravljaval slepar nov »imeniten čin«. Imel je že v rokah slike papeža, vseh rimskih kardinalov in drugih odličnih oseb z njih lastnoročnimi podpisi. Zbiral jih je pa še pri rimskem plemstvu in prvih stebrih cerkve. Zbiral jih je za izdajo »Velikega albuma krščanstva«. Izmed kardinalov so mu dale svoje fotografije tudi najglavnejše osebe vatikanske diplomacije kot so: Rampola, Mery del Val, Granito di Belmonte in dr.

Laški časopisi nazivljejo ta škandal »rimsko kopnikijado«, ker pravijo: Z Gindrijem moreta tekrovati samo še dva: nemški »stotnik« čevljar Voigt iz Kopnika in francoska madam Humbert.

Mi se pa moremo na tem zgledu naučiti, kakšna lahkovernost se lahko razvije vsled klerikalne vzgoje. Kar se je tu zgodilo v velikem, se pa godi žal pri nas v malem: naša duhovščina je zašla iz cerkve v političen vrtinec in tu prišla po ve-

čini vsled svoje lahkovernosti v roke različnih malih vaških prefrigancev, ki znaajo hliniti zanimanje »za koristi duhovščine in svete vere.«

Z drugimi besedami: ali bomo mi Slovenci res še za dolgo časa izročali uso svojega naroda, svoje prosvetne in gospodarske interese v teh težkih časih v roke tako lahkovernega stanu, kot je duhovščina? Ali niso takšni slučajji za nas najresnejši opomin, da vzemimo svoje posvetne zadeve mi posvetnjaki v roke, duhovščino pa pošljimo tje, za kar se je učila, nazaj v cerkev, če sama sploh nanjo še kaj da.

Ali bomo še dolgo takim lahkovernem prepuščali občinsko in deželno gospodarstvo? Ali je duhovščina že kdaj poslala v cerkev kmeta mašo brat? Ali je že kdaj pustila mesto sebe kmeta, da bi bil šel obhajati, spovedovati? Še nikdar ne! To je tudi čisto naravno! Ali je torej naravno, da odločuje 14 duhovnikov v izvrševalnem odboru »Slov. ljudske stranke« o vseh naših političnih in gospodarskih zadevah. Ali je to naravno, da duhovniki, mašniki vodijo naše mlekarne, vnovčevanje volov in telet, plemenitev mrjascev, da odločajo o stavbi cest, o bankah, mersarskih kupcijah itd. Mislimo, da bo vsak razumen človek soglašal z zahtevo:

Kdor je študiral lemenat, naj ostane pri maši in zakramentih, o posvetnih stvareh naj pa odločajo posvetnjaki!

Bera.

Spisal župnik Anton Berce.

II.

Kakor premišljam delovanje naših klerikalcev, jasno in jasneje mi je, da hočejo za vsako ceno zatreti veljavo duhovščine. Poglejmo 25 let nazaj: koliko izprememba! V prahu vidimo sedaj omadeževano škofovo premilost, oskrunjen je duhovniški decorum, brez ugleda, čisto sovraženi so oni, ki so se preje častno pozdravljali in se jih je nazivalo iskreno: prečastiti. To je storila nesrečna politika, ki je uporabljajoč sopomoč duhovnikov le - te nasilno potegnila v svoje deroče valove in jim vzela krasni nimbus duhovniški. Ali klerikalcem se duhovniki še ne zde zadosti ponižani: navezani naj bodo na bero, gospodarsko zavisni od ljudske naklonjenosti in samovoljnosti. Državni in deželni poslanec Jaklič je stavil ta predlog, stavil ga pa ni zase in za svoje tovariše, naj bi se določila bera tudi učiteljem za plačo. G. Jakliču bi svetoval še posebej, naj si nabavi vino kolektorno in naj je tudi sam pije, bo skušal, kaj so »podrte peči«. Ker nisem jurist, ne razpravljam o beri s pravnega stališča, govorim s praktične strani in kakor je gotovo, da je dostojnemu duhovniku bera zoperna, tako je tudi

kmet zoper bero.

Bira je kmetu breme, zelo občutno bremc. Odmeriti jo mora v blagu in naj jo vzame, kjer hoče. Kot bira je zapisano v nekaterih krajih predivo; kaj pravite g. Jaklič, kjer naj kmet predivo dobi, ko se lan skoro ne seje več? V zadnjem času sta bili dve nenavadno slabi letini za seno. Kdo bi si v tem kritičnem času upal vzeti bednemu kmetu le eno naročje mrve? L. 1910 niso pridelali mnogi vinogradniki prav nič vina, imeli pa so stroške z obdelovanjem, kakor ob dobri letini. Vinogradnik se je zadolžil in celo leto stradal. Kdo bi bil tako krut, da bi zahteval, naj revni človek kupi tisto mero vina, ki jo je dolžan za bero? Pride huda pozeblina, ali pogubna toča, vsi pridelki so uničeni. Država odpiše davke in dovoli podporo v denarjih ali v blagu, bira se iztirja. Da, ta nesrečna bira je prav ob slabi letini težko breme, ker je podvojena, potrjena in to takrat, ko je kmet v največji stiski. Kadar se stavi bira cena, za kakršno se potem bira ušteje v duhovniško plačo, zahteva duhovnik najnižjo ceno zato, da se mu določi tem višje dopolnilo plače. Ko pa kmet bira v blagu dati ne more, se ne sprejme od njega tista zapisana cena, marveč cena tržna in tako je kmetova beda duhovnikova korist. — Bira je krivično odmerjena. V nekaterih župnijah ni nikake bira, nekateri duhovniki pa dobivajo od svojih župljanov celo plače. Ti poslednji plačujejo torej svojega dušnega pastirja več ali manj sami, plačujejo pa tudi za druge duhovnike, ki jim državna blagajnica plačo dopolnjuje, v primeri z davčno tangento. Kako krivično je določena bira celo v isti občini! Tu se ne ozira na vrednost zemlje, marveč samo na to, ali je posestvo cel grunt, pol grunta itd. Gruntar Štajarec na Vodica plačuje 12 K 88 v direktnega davka, plačuje pa biro za celo zemljo, ki pa znaša več kot pravi davek, njegov sožupljan plačuje 22 K 54 v direktnega davka, je pa le polzemljak in daje pol bira manj, kot Štajarec. Kdor daje biro v Št. Lambertu, mora pripeljati tudi voz drv za kurjavo. Drva so uračunjena voz po 50 v; koliko pa stanejo kmeta! Za biro se da bukova, gladka debela, ki jih kmet mora na dobro naloženem vozu pripeljati do župnišča. Ta drva so vredna v gozdu 2 K, napravljanje stane čez 2 K, voznja pa morda 4 K in še več. Kako se bira pobira! Duhovnik najme ljudi, ki ki gredo z vrečami od hiše do hiše. Pridruži se jim tudi sam in deli otrokom, malim in odraslim, svete podobice. Duhovnikova navzočnost vpliva na kvaliteto in kvantiteto bira, njegovi najemniki pa, hoteč se mu posebno prikupiti, postajajo večsah naravnost nasilni z neopravičenimi svojimi zahtevami. Jaz sem se udeležil bere enkrat in bi se je ne hotel nikdar več, tako se mi je gnjusilo. Da, bera je za kmeta zoprno, neznosno breme. In ker hočejo klerikalci za večne čase na kmeta to breme intabulirati, spoznal bo te svoje »do-

brotnike« po njihovih delih poslednji hribovski bacek in ob prvih volitvah z njimi obračunal. Vsak kmet, ki je razsoden in samostojen, mora reči: »Proč z bero!«

Razgled po svetu

Nemiri v Bosni.

Zadnjič smo poročali o nasilnostih hrvaške vlade v Zagrebu. Radi njih so se začele tudi v Sarajevu, v glavnem mestu Bosne, krvave demonstracije proti Madžarjem.

Propad klerikalcev na vseh koncih in krajih.

Češki klerikalni list »XX. Vek« zdihuje takole o propadanju klerikalizma na češko-moravski meji: »V skupinah 64, 74, 73 i. t. d. nič dela ali pa neznatno. — Nimamo izobraževalnih posvetnjakov, duhovščina je pa po nekod preobložena z delom, po nekod pa ne dela nič; tako stojimo! Iz proračuna, seve nepopolnega, je razvidno, da imamo deficit.« — Takšno klerikalno zdihovalje nas mora le izpodbuditi za vstrajno delo. Če klerikalci niti za-se ne znajo delati in ne znajo gospodariti, bodo pa za nas kmete znali in hoteli?

Nemec o slovanskem učenjaku.

Ko je slavil profesor Masaryk 60letnico, mu je poslal dr. H. Ganz, dunajski urednik nemškega lista »Frankfurter Zeitung« pismo, kjer pravi: »Vkljub vsem narodnostnim nasprotjem obstoji zveza vseh poštenih ljudi vseh narodnosti. Čeprav jo sovražijo fanatiki in tisti, ki imajo korist od narodnostnega sovraštva, tvori vendar temelje mostu, ki, če bog da, v nepreveč oddaljeni prihodnosti združi stregnjene narode. Češki narod ima v Masaryku enega teh poštenjakov svetovnega imena, krepke pogumnosti in ginljive strpnosti. Spominskega dne mu ne sme manjkati voščilo demokracije iz Južne Nemčije —.«

Kako se dela »visoka« politika.

Med Rusijo in Perzijo je prišlo do krvavih preprirov. Dosti je bil tega kriv Amerikanec Morgan Shuster, ki je upravljal perzijske državne finance in ves čas hujskal proti Rusiji. Sedaj se ja pa perzijska vlada z Rusom nekako pobotala in Amerikanca postavila pod kap. Ta pa sedaj zabavlja — čez perzijsko vlado, da ni nič vredna itd., da mu ni izplačala dveletne plače v znesku 200.000 kron, katere je imel dogovorjene za slučaj odpovedi službe. Perzijska vlada pa zopet pojasnjuje, da mu teh tisočakov res ni izplačala, kot bi se bilo moralo glasom pogodbe izvršiti, to pa zato, ker ni oddal pri svojem odhodu državne blagajne v — tako »popolnem« stanju kot bi se bilo moralo zgoditi. — In zaradi hujskarij takšnih ličev se narodi koljejo med sabo!

Na Angleškem

je stopilo v štrajk 800.000 delavcev.

Slovenija

S Bela Krajina. Belokranjski kmetje so na svojih zaupnih sestankih v Črnomlju in Metliki proglasili, da je njih kandidat **Julij Mazelle, veleposestnik na Krupi.** Klerikalni kmetje še ne vedo, kakega kandidata jim zaukažejo voliti ljubljanski klerikalci.

Klerikalci proti orožnikom.

Orožnike so napadli v dež. zboru tako hudo klerikalni poslanci, da je sam deželni predsednik vstal proti temu in zahteval od klerikalcev, naj navedejo imena. Orožniška služba je že tako dosti težka, tako, da ne potrebujemo prav nič politike pri orožništvu. Kdor pa ni s klerikalci **brezpogojno, zabavljajo nanj vselej!**

S V Trstu šteje deželni zbor 80 poslancev, ki so ob enem tudi občinski svetniki, česar ni nikjer drugod in sicer je 58 Italijanov, 12 Slovencev in 10 italijanskih socialnih demokratov. Italijani imajo torej sijajno večino. Oni bi lahko, če bi hoteli, posnemati ljubljansko večino v deželnem zboru, razveljavili mandate, če ne vseh, pa vsaj nekaterih slovenskih poslancev. In vendar tega niti ne poskušajo. Kaj se učimo iz tega? Iz tega se učimo, da so slovenski klerikalci mnogo bolj brezobzirni proti bratom naprednjakom, nego Italijani proti poslancem druge narodnosti. Iz tega se pa tudi povzame, kaj imajo pričakovati slovenski naprednjaki, če bi klerikalci v Trstu komandirali, česar se pa v tem stoletju bržčas še ne bo zgodilo.

S Občni zbor Kmetijske družbe. Opozarjamo kmete še enkrat na ta zbor, ki se vrši **26. februarja t. l.** Opozarjamo, da hočejo tudi v tej **kmetijski organizaciji odločevati duhovni**, ki dobro vedo, da ima družba **pol milijona premoženja.** Kmetje, udeležite se tega občnega zbora!

o Ljubljanska okolica o

Ij Št. Vid nad Ljubljano. Političen bojkot oznanjuje naš župnik Zabret skozi in skozi, doseči in izvršiti ga hoče, ker ne gre mirno, s silo. Na glavarstvu in pri sodišču hoče to doseči s tem, da straši z dr. Šusteršičem in grofom Korinskim, češ, ti gospodje so mi na razpolago, da dosežem svoj namen. V Št. Vidu samem pa misli, da doseže in da bode dosegel že s svojo navzočnostjo vse, kar se mu bode zljubilo. Pred kratkim je naznanil, da namerava napraviti za cerkev nove orglje, ki bodo stale **15.000 kron.** Izplačal jih bode s tem, da bode izprešal iz ljudstva to lepo svoto. Da bode pa uspeh gotovejši, napravil bode spomladi romanje od hiše do hiše kar osebno, oglasil se bode v vsaki hiši svoje župnije in tako upa, da dobi zadostno svoto za izplačilo orgelj. Torej s svojo navzočnostjo hoče doseči, kar si sicer ne upa,

meni namreč, da jih ni v Št. Vidu ljudi, ki bi se njemu, Zabretu, upali zavrnuti prispevke za njegove kaprice. Opozarjamo farane, da naj bodo tu previdni in naj se ne pustijo striči, apelujemo sosebno na napredni element v Št. Vidu, ki ga ni malo. Če hočejo in morajo biti njegovi pristaši in kimavei iznenadeni z njegovim posetom, da padejo kake krone od njih, prav, kdor pa čuti napredno in vidi divjanje Zabretovega bojkota, pa naj mu, ko ga ta poseti, mirno in dostojno pove, da ni kronie v njegovem mošnjčku za podpiranje njegovega delovanja v tem zmislu kot dela sedaj, in gotovo se bode njegova **bojkotna gorečnost nekoliko ohladila.**

Ij Šent Vid nad Ljubljano. Za vižmarski vodovod imajo vaščani redno plačevanje meseca avgusta vsakega leta pri županu Belcu. Ker je pa letos precej po Šent Vidu prekoračen račun in ker se imajo vršiti občinske volitve, zato se pa baje boji naš prečisti in pravični župan Belec, po domače Klanfarjev Tone, s tem računom na dan. Nekateri so mnenja, da, če bi bila vsako leto občinska volitev, bi potem za vižmarski vodovod še plačevati ne bilo potreba. Vižmarci bi imeli dolgo dobo 63 let vodovod plačevati in če bodo še nadalje delali vodovodne račune taki ljudje, kakor so Klanfarjevi Toneti, Kozlarji, Bahli in Jakličiči, potem je več ko gotovo, da ne bo vodovod nikdar poplačan, enako kakor cerkven dolg v Št. Vidu tudi nikdar ne bo in bodimo bogu hvaležni, da bi ga le vsak dan več ne bilo. Čudno je pa to le vseeno, zakaj je toliko dolga povsod, kjer ima Klanfar svoje dolge kremplje, kakor na primer: pri ravnokar imenovanem vižmarskem vodovodu, pri farni cerkvi, pri šoli, pri pokopališču, za katero pa še noben živ krst ne pove, koliko je stalo itd. E kaj pa to tebe davkoplačevalec briga, za te je popolnoma zadosti, ako smeš na dan občinskih volitev na komando tvojih pijavk in zapeljivcev občinskega premoženja živio vpiti. Pri takem gospodarstvu, kakršno je sedaj v Šent Vidu, se pa že vse neha. Na stotisoče občinskega dolga plačevati v sedanjih razmerah in v tako slabih letinah ob času, ko razni novi davki rasejo kakor gobe po dežju, je pa vendar neznosno. Možje volilci, vemo, da vidite to šentvidsko razkošnost, vidite, koliko električnih žarnic že gori na vaš račun po Št. Vidu, med tem ko marsikje manjka za sol. Ali je tako gospodarstvo pred bogom pravično? Ali je pa morda pred davkoplačevalcem opravičeno? — Ne, in nikakor ne. Dolžnost je torej vsakega zavednega in samostojnega volilca, oddati svoj glas možem, o katerih smo prepričani, da bodo delali v prid in prospah naše občine pošteno in nepristransko.

Ij Čukarska požrešnost in lakota v Hrastju. Ta predpust se je srečno omožila bivša Marijina devica iz bližnjega Hrastja nekam preko Save. Pri nas je lepa navada, da vozijo pred poroko na okrašenem vozu

bališče ali balo, to je pohištvo in druge stvari, kar jih dobi nevesta za svoj novi dom. Domači fantje prineso nevesti pismo, kjer se poslavljajo od nje. Ker pri nas ni bilo dovolj odraslih fantov, so prevzeli ta posel možje. Od nevestine dote dobe od vsakih sto goldinarjev en goldinar za pijačo. Tone Presetnik, slavni gautman čukarske bande, je hodil od ranega jutra do poznega večera ves ljubi dan iz Hrastja v Šmartno in nazaj, da ne bi zamudil ljudi z bališčem, to se pravi, pijače, zakaj pri bališču je zmeraj vedro vina. Ko je zapazil, da gredo vozniki po balo, je naglo švedral domov in zatrobil alarm! Vsa družina je priletela skupaj in slavni gautman jo je gnal kar brez sablje in brez konja v Hrastje na nevestin dom. Tam pa je bilo za Presetnikovo družino premalo jedi in pijače. Jezen je odkolovratil čukarski gautman v Marušnikovo krčmo in začel rāzbijati po mizi, češ, ves božji dan sem čakal in letal za balo, zdaj mn pa še jesti in piti ne dajo! Njegove mile tožbe so segle somišljenikom v srce. Usmilili so se ubogega gautmona in mu plačali štefan vina in malo kruha. Tudi pridni kovač Biks ni bil zadovoljen s praznim želodčkom, tudi on je tolkel po mizi in se bridko pritoževal: Ves svoj gozd sem izsekal za mlaje nevesti na čast, pa moram tako grdo stradati, da se mi delajo pajčevine po trebuhu! — Zdaj so dali še temu revežu jesti in piti. Pri Presetniku je bila živina ves dan zapuščena. Krave so mukale, konji so rezgotali in pes je evilil, da bi se omečila skala. Vse je bilo žejno in lačno. Usmiljen sosed je izpustil psa z verige. Rad bi bil rešil tudi drugo živino, da bi se šla kam past, pa se ni upal. — Stara Petričkovka je lazila pridno okoli nevestine hiše, pa glej ga zlodeja! Nihče je ni povabil. Zato jih opravlja s posebno izbranimi besedami. Povabili je niso, ker se jim je zdelo, da ga ima že dosti pod ruto. — Garamatavile, po domače tudi Novak, pa je dobil vsega dosti. Samo to mu ni bilo nikakor prav, da se je omožila sosedova, ne pa njegova, Garamatavilova hči. Dokler je bil trezen, je pasel svojo žalost in jezo na tihem. Ko se ga je pa nalezelo, je letel ves razkačen proti Savi, da bi ohladil svojo vročo jezo v mrzlih valovih! Vendar ni skočil v vodo, ker zna tako slabo plavati kakor mlinski kamen! In ker ni vedel, kako bi prišel iz vode, je ostal rajši lepo korajžno na suhem. — Janko Bolta je priromal celo z Vrhnike domov na bališče. Pravijo, da študira sramežljivi Janko tam za babico v sloveči enajsti šoli, ki jo imajo učeni vrhniški Čuki pod mostom. — Pri Marušniku so pili vrelo vino. Biks ga je hvalil, ker je mislil, da ga bodo tudi njemu kaj privoščili. Pa ne boš kaše pihal, Biks! Hudobni Hrastničani mu ga niso dali pol kapljice, še celo zbadali so ga, rekoč, da se jim hudo smili, ker od zadnjega pogreba še ni jedel nič poštenega! Odromal je z žalostnim grlom in krulečim želodcem h Kralju, po do-

mače Župančku, in si izposodil celo krono, da je mogel praznovati ta dan tudi on. Res, slabi časi so prišli Čukom! — saj morajo celo pri veselih bališčih požirati same sline! Dober tek!

Ij Gasilno društvo Dol - Beričevo je imelo dve predpustni veselici v korist novi brizgalni na Beričevem. Obe veselici ste prav dobro izpadli v kljub naših zagrizenih nasprotnikov. Udeležencem in darovalcem izreka društvo **najtoplejšo zahvalo**. Našim nasprotnikom pa rečemo, da bo društvo v slučaju požara **ravnatoko prihitelo na pomoč**, četudi ni nikakršnih prispevkov od njih prejelo.

Ij Nova brizgalna za Beričevo. Dne 7. februarja, ravno dan po občinskih volitvi, je naše gasilno društvo pripeljalo slovesno okrašeno z venci in zastavami novo močno prizgalno na Beričevo. Impozantno je bilo videti sprevod po cesti. Gasilci so bili v društvenem kroju, spredaj sta dva jezдила na konjih, za brizgalno so se peljali gasilci na dveh vozeh. Povsod so nas spremljevali ljudje z »Na pomoč« in »Živio« - klici, le nasprotniki so se poskrili, posebno še, ko so bili dan prej pri volitvi tako tepeni. Sramovali so se tudi, ker so prej lagali, da bo nova brizgalna plačana na občinske stroške. Vrli Beričevci, Vam naj bo nova brizgalnica v zahvalo za Vaš krepki nastop in možatost pri volitvi. Dal bog, **da bi se malo rabila**, a kadar se bo, **da bi se prav z dobrim uspehom.**

Ij Iz Studenca pri D. M. v Polju. Velecenjeni gosp. urednik! Dovolite mi, da tudi jaz, vzlic temu, da nisem zmožen napisati kaj pravega, vendar pošljem en dopis. Od nas še niste prejeli ničesar. V nedeljo nam je naš gosp. župnik prepovedal brati vaš cenjeni list. Bral je namreč škofov list. Meni se dozdeva, da je gosp. župnik kar na svojo roko prepovedal čitati vaš list. Meni vaš list tako ugaja, **da ga ne opustim, če se gosp. župnik tudi na glavo postavi.** Se bom pa raje držal tiste znamenite škofove brošure, ki popisuje spremembo položaja, kot bi pa pustil vaš časopis. Gosp. urednik, jaz mislim, da si s tem tudi pridobim večno zasluženo — —. Kako je bilo v cerkvi? Gosp. župnik je rekel, da obžaluje, da je v naši fari toliko naročnikov na »Slovenski Dom«. Verjame, **da mu je žal, da se ljudem oči odpirajo** in da ne bodo več verovali njegovim besedam. — Kaj bi vse naš župnik rad imel? Naš župnik ima namreč veliko veselje do zidanja. To vendar ni napaka. Kdor hoče zidati, pa naj zida kolikor hoče, **če ima denar.** Naš župnik pa bi rad sledeče napravil, ampak **brez svojega denarja.** 1. Popravil in razširil bi cerkev in stolpe. Cerkev je že sedaj prevelika. 2. Zidal bi rad novo župnišče in novo kaplanijo. **Dva človeka,** župnik in kaplan, ne moreta živeti v **veliki, še dobro ohranjeni hiši.** 3. Napravil bi rad velik zid okoli cerkve, da bi bilo vse skupaj kakor kaka trdnjava. Nek geometer že celo leto meri,

pa še ni ničesar zmeril. 4. Rad bi imel poplačan svoj teater. Ta teater je veljal celih 50.000 kron, plačanega seveda še ni ničesar. Skoro vsako nedeljo se vrše igre v tem teatru, ki so pa tako slabe, da se navadni kmetje zgražajo nad njimi. No, našemu župniku ni za igre. Igra je popostranska stvar. Seveda so obiski vedno slabši in manjši, skrbi gosp. župnika, pa vedno večje. Kako se naš gosp. župnik jezi, če teater ni poln. 5. Rad bi imel novo šolo. To je vsekakor lepo. Kot napredni kmetje moramo to idejo dobavati. Ali tukaj je druga stvar. Naša šola ima šest razredov. Šola bi stala torej 150.000 K. Ako zračunamo, da bi stalo župnišče 60.000 K, kaplanija 50.000 K, poprava cerkve in ograja 60.000 K, Ljudski dom 50.000 K, šola 150.000 K, skupaj torej **skupaj 370 tisoč kron,** se moramo vprašati, kdo bode pa to plačal? Ali morda gosp. župnik sam? Če ima on veliko denarja, naj le zida, z našimi žulji pa naj le nikar ne računa. In naš župnik se še jezi, ker z vašim časopisom odpiramo ljudem oči! Ali naj beremo le »Slovenca« in »Lažiljuba«? Ne, le »Slovenski Dom« je pravi časopis za naše razmere. — Gosp. urednik, upam, da vam v kratkem kaj več sporočim. Zdravi!

Vaš naročnik.

Ij Dol pri Ljubljani. Ko je bila veselica gasilnega društva na Beričevem, je bila zvečer zastava izpred hiše odtrgana in ukradena. Ravno isti dan, ko so šli gasilci iz Dolskega na veselico, izzivala jih je čukarija iz Dola pred njihovim domom in pekarijo. Odlikuje se v teh stvareh posebno organist. Na tega fantička je lahko ponosna vsa klerikalna inteligenca. Postavili bi ga bili lahko že za njegovo razposajenost in dolgi jezik večkrat pred sodišče. Tudi v cerkvi se odlikujejo v njih zagrizenosti, izbirajo že ljudi, kateri smejo v zakristijo in na kor. Vrgli so že dva, ker nista bila njih mišljenja, enega s kora, drugega iz zakristije. Kaj pa, če enkrat pridejo časi, da ljudje **ne bodo več hoteli hoditi v cerkev?** Takrat jih pa ne boste več vun metali.

Belokranjske novice

bk Iz Semiča. Kakor povsod, tako je tudi pri nas farška garda begala volilce za trgovsko obrtno zbornico. Posebno se je v tem odlikoval mlekozobni kaplan Grobljar. Lazil je od hiše do hiše ter natepal za glasovnice. A pismonoši je že tri tedne pred volitvijo naročil, da mora njemu priti povedat, kdaj bode raznašal omenjene legitimacije. Seveda se pismonoša ni zmenil za njegove besede. Prišlo je do raznašanja legitimacij. Izročeno je bilo par legitimacij pismonoši, češ, da naj jih da komur hoče. Izročil je omenjeno v napredne roke in ne kaplanu. Ko je kaplan to zvedel, pisal je takoj pismonoši in mu grozil **s tožbo, če mu ne da omenjenih legitimacij,** ter pristavil, danes tudi zbršim vašega sina iz

izobraževalnega društva. Enake nasilnosti delal je tudi po drugih gostilnah. Na zgoraj omejeni slučaj opozarjamo državno pravdninstvo, da naj poduči fanatičnega kaplana Grobljarja, kaj sme delati in kaj ne. — Za danes pa še rečemo kaplanu, da naj pazi, kaj govori čez napredno misleče občinstvo in še posebno v šoli, ker drugače bo treba ričet jesti, oziroma možnjček zljajšati. — Vam kmetom pa že sedaj svetujemo, da če pride kaplan agitirat za bodoče deželnozborske volitve, da ga vržete čez vrata in mu pokažite, **da znate sami preudariti, kaj je prav in v korist našemu kmetu. Torej na delo za kandidata kmečke stranke Mazelleta, ki je bil od kmetov za kandidata proglašen. Torej pozor!**

bk Iz Semiča. Kakor vsako leto, tako smo tudi letos imeli lepe tri zabavne večere. Priredil je sokolski odsek krasno veselico, drugo na korist družbi sv. Cirila in Metoda in tretjo prostovoljno gasilno društvo. Kako priljubljene so te prireditve, pričalo je obilno število obiskovalcev teh veselice. Zares se moramo čuditi ti požrtvovalnosti kmečkih fantov ter njih nastopu, naj si bode na odru, v družbi ali kje drugod, povsod se vidi olika. Prav tako! Fantje, le neustrašeno naprej! Če se ozremo za par let nazaj, slišalo se je samo o pretepu, pijančevanju itd. In tega sedaj ni več. Čeravno hočejo nekateri delati razdor med Sokoli ter se trosijo razne laži, misleč, da se bode s tem razdrlo društvo, jim to ne pomaga nič, ker sloga je pri nas. Seveda se zadira nad Sokole komaj došlo kaplanče, še mokro za ušesom, hodi po hišah ter črni Sokole in piše izmišljene ovadbe na sodišča čez Sokole samo za to, da bi zadal madež **poštenemu društvu.** No, ali sreča mu tu ni mila. Čuj, mlekozobno kaplanče! Zakaj pa sedaj nič ne govoriš o čukarski veselici, ki si imel toliko govoriti o Sokolih, s pretvezami, češ, da je liberalna, pohujšljiva itd. Od sokolske veselice se ni nič slišalo slabega, ker o polnoči so se že gosti razhajali. Kaj pa pri vas? Je bilo fletno do polpete ure zjutraj pri brenkanju tamburic in pri zastrtih oknih — — In kdo je lovil pevke po hosti? Niso le to bogaboječi čuki? Starši, sedaj imate priliko, da sprevidite, kateremu društvu zapisujete svoje otroke. No Grobljar! Res se kažejo povsod vaši uspehi. Le pamet in pustite Sokole ter skrbite za vašo družbo, da ne bo preveč čez plot v hajala, ker drugače bomo še maslo topili, brez izjeme, in se bode zvedelo, kako čuki kozo molzejo.

bk S Kota. Že dolgo smo pričakovali in ugibali, kdaj se bode začela graditi železnica — no in sedaj, kakor se vidi, se bode še to pomlad pričelo z gradbo. Res, napredek za Belo Krajino in za gospodarske interese. A za našo mladino bode pa to usodepolno, kajti kakor čujemo — da takoj ko se bo začelo z gradbo železnice, začne se tudi šulferajnska šola v Kotu. Srce mi poka žalosti, če pomislim, koliko mladine

bo padlo v žrelo nemškemu molohu in se tako odtujilo maternemu jeziku. Trkalo se je že večkrat na Ciril - Metodovo družbo, da bi na to delala, da se bi zgradila slovenska šola, a žal, da to ni mogoče družbi sami storiti, ker je preobložena. Poslalo se je tudi prošnjo vsega spoštovanja vredni **Slovenski straži**, da bi tudi ona kaj prispevala za omenjeno šolo, a ta še baje ni odgovorila na to prošnjo. No, stražarji, ali imate tako delovanje za obmejne Slovence? Torej če vam je res kaj za obmejne Slovence in če denar nabirate v namen obmejnih Slovencev in ne v agitacijske namene, pomagajte in se **združimo**, da otremo krasno Belo Krajino iz žrela nemškega zmaja. Isto tudi bi bilo dobro, da se kmalu ustanovi Ciril - Metodova podružnica, ki se je že toliko govorilo o nji, a ni vedno nič. Proč z mlačnostjo in energično naprej! Saj smo vendar za to na svetu, da delamo za proevit naše mile domovine. —r.—

o Dolenjske novice o

d **Z vaške fare**. Tudi pri nas nastavlja jo zagrizeni klerikalni hinavci svoje zanjke in nastavlja svoje kremplje; pa tudi naš dušni pastir Majdič lepo uči in izobražuje svoje izobraževalno društvo ali čuke. Ali je prav, ali ne, ko vedno slepomiši po vaški fari. Pa poglejmo še malo na okrog po hribih in dolinah, kako ti ptički pojo: v Slivnem je napadel klerikalni mož napredno žensko, ki je šla v mlin po neki stari stezi in nesla vrečo na rami. Hotel ji je kar sesuti. To je prav lepo za enega klerikalca. Sram vas bodi, izobraževalno društvo. Naš kaplanček jih torej prav dobro uči. Lepe zglede daje vaški pop, ko gre v Kandrše vas; predno pa pride na Vače, pa v vsako bajto nos vtakne, kakor tiste podrepne muhe in še ni zadosti nabranega in še gre k Mrvet nabirat ob 8. zvečer, namesto da bi šel v svojo sobo rožni venec molit: ali se to spodobi za enega duhovna?

Krščanski zavednik.

d **Iz Temenice**. Ančka in njeni pristaši so popolnoma hoteli uničiti moj aeroplan, na vse strani so streljali in metali svoje pišce. Tudi posestnik Vide je mislil, da jih mora posnemati, ter je zadel na neke osebo zaradi dopisovanja, slišal sem, da je moral plačati stroške in preklicati, da ni res, kar je govoril. Ko sem pa izprevidel, da mene pa le ne morejo zadeti, sem se zopet spustil po naši dolini. Kar mi zagrmí na ušesa glas: »Pozor, revizija.« Prišlo je naznanilo, da se bo nekega dne v naši občini izvršila revizija, lahko si mislite, kak hrup in šum nastane, kjer se naznani revizija, posebno, ako ni vse v redu. Nekateri modroslovci pravijo, revizija ne sme biti, ker to bi bil škandal za občino. Da, res je grdo; nasprotno pa čast in ponos za tiste, ki kaj takega zahtevajo in se potegujejo za občino. Da se revizija ne bo samo obljubila, bomo zahtevali še drugi, da se bo izvršila. Vam pa, odborniki, ki

ste izvoljeni zastopniki naše občine, ali kaj pogledate račune, ali so vpisani dohodki, ki vemo tudi mi, da so se prejeli, ali morebiti samo kimate? Povemo pa tistim analfabetom, da jih bomo pri prihodnjih volitvah postavili iz odbora, tja, kamor spadajo. Tisti, ki ne pozna ne črk, ne števil, ni za odbor, nam je vse eno, ali pravi »fraklet«, ali »predevet«. Kdaj in zakaj se izvrši revizija, vam bom še sporočil.

Vsevedež in videž.

d **Iz Št. Ruperta**. V ponedeljek in torek so občinske volitve. Občani, vsi na krov in na delo! Otresimo se Strajharjeve strahovlade. Ne bodimo strahopetci in ne volimo Strajharjeve kimave, ki bodo brez razuma občino vodili tako, kakor bodo farovski ukazali sebi v korist, ne pa v našo, in da nas bodo še bolj izzehtali. V farovžu in kaplaniji pravijo, da so zoper pijančevanje, za odbornike pa hočejo imeti med drugimi tudi nekoga, ki po cele dneve in noči po gostilnah popiva in ga še žena in njena prošnja ne more spraviti domov. Pravijo, da bi Strajhar rad usilil za občinskega zastopnika tudi nekega Franceta, ki je od očeta podedovan grunt zapravil. Ali naj taki in enaki ljudje gospodarijo in vodijo občino? **Bi jo kmalu zafurati!** Mar mislite, da bi se gospodje in njihovi podrepniki tako pehali za volitve, če bi ne šlo za njih korist? Ali bi Strajhar z dacarjem cele tedne, podnevi in ponoči lazil in letal po občini in z vsemi žavbami in zvijačami farbal volilce in volilke? In kjer zasluti, da imamo spoštovanje in zaupanje do našega Zupančiča, pa hinavsko pravi: saj bomo tudi mi Zupančiča volili, — samo da bi svoje kimave spravil v odbor. Mar mislite, da bi mogel Zupančič s kaplanovimi kimaveci delati za korist občine? Ali bomo namesto spoštovanih občanov: Zupančiča, Brearja itd., volili Rihtarja, Slaplanovega Franceta in druge take tiče? **Strajharju** bi že bilo ljubše, če bi z njim vred občino gospodarile Tomaževka, Pograjka, Paradelca pa Krmelica. Kdo bi se upal tem se zoperstaviti? — Može volilec in žene volilke! Volimo može, ki nam jih priporočata za občino vneta in delavna občana gg. Zupančič in Brear.

Občani, ki imajo glavo in srce na pravem mestu.

d **Iz Šent Ruperta**. Kako velikega pomena za ta okraj je, na katero stran pride naša občina! To dobro uvidevajo naši klerikalci. Z vso klerikalno fanatiko in z vsemi kredstvi so se vrgli na Št. Rupert. Če greš k spovedi, poveš, da bereš napredne časopise, dobiš »ta suho«, na prižnici se zabavlja in zmerja naprednjake z barabami in drugimi, za klerikalce karakterističnimi izrazi. Župnika Bajca opominjamo, naj ostane s svojimi surovostmi v Šent Janžu, če ga marajo tam poslušati. Po prižnicah se zabavlja, da naprednjaki samo radi lepšega hodijo v cerkev. Strajharju, Bajcu in drugim takim korifejam povemo, da če ne bi bila cerkev njih za-

služek, bi bili vsi popje raje na primer v mlekarji, posojilnici, mešetarji, v gostilni, mavšlarji itd. in bi cerkve nikdar ne videli od znotraj. To si naj zapomnijo in pustijo napredne ljudi pri miru, ki so v cerkev k službi božji hodili, ko sta bila ta dva rdečelična črnosuknježa še v pelnicah. — Prihodnji teden je za našo občino odločilen. Občani, še je čas, volite za ljudstvo res vnete može, ne pa one, ki vam jih narekuje kaplan in dacar, »sveta dolžnost«. Kaplanu kličemo, pustite stvari, ki vas ne brigajo, to je vaša »sveta dolžnost«. Vsi na krov za blagor napredne občine.

»Sveta dolžnost.«

d **V Št. Rupertu se je hiša božja spremenila v hišo posvetnih volitev**, v njej se agitira za mlekarjo in volitve. S prižnice se razsaja in zmerja in sramoti občane z liberalci, prešestniki, lažniki, barabami in takimi nečednimi besedami. Oba gospoda razsajata na prižnici, da liberalci lažejo, sama pa bijeta resnici v obraz. Ko bi imeli ti ljudje kaj vere v srečo, bi tega ne delali in ne sejali sovraštva **pred najsvetejšim**. Le imenujte po imenih prešestnike, tatove, pijance in ubijalce in barabe, da bomo vedeli, katere mislite! Saj takih je največ v vaših vrstah. Kaj bi neki Izveličar napravil, če bi prišel v našo cerkev poslušat naša politikujoča in bližnjega zasramujoča duhovna? V judovskem templu še kupčijskih pogovorov ni dopustil Kristus. In če bi šel pogledat še v farovž in kaplanijo? Za koga neki bi spoznal Strajharja? Ali za svojega namestnika, ali pa za mlekarja, ali za posojilničarja, ali za kupčevaleca, teletarja, ali za agitatorja? **Za razširjevalca miru in ljubezni gotovo ne**. Kdo je v Št. Rupertu liberalce? Tisti, ki ne hodi v katoliški dom umazano politiko poslušati, tisti, ki v mlekarjo ne dajejo mleka, tisti, ki nočejo biti čuki, tisti, ki ljubijo slovenski rod in zemljo, tisti, ki zna sam prav misliti, tisti, ki Strajharju na vse ne prikimajo, z eno besedo, vsi tisti, ki nočejo podrepovati, ampak so samostojni možje. V Št. Rupert pride tujec in vpraša domačina: »Čigava so ona grajščinska poslopja na hribčku zraven Št. Ruperta?« — Šentrupertčan: »To je farovž z lepimi hlevi, kleti in svinjaki, na drugi strani ceste pa kaplanija. Kaj ne, postavimo se!« — Tujec: »Kdo prebiva v vseh teh poslopih?« — Šentrupertčan: »Gg. svetnik in kaplan, kuharica, hlapei in dekle.« — Tujec: »Čigava je ona luštna hišica zraven cerkve?« — Šentrupertčan: »Farovška.« — Tujec: »Kje pa stanuje mežnar?« — Šentrupertčan: »V stari šoli, tam le.« — Tujec: »Čigava je pa hiša s štacuno zraven šole?« — Šentrupertčan: »Kupil jo je kaplan.« — Tujec: »Čigava pa ona zraven znamenja?« — Šentrupertčan: »Tudi kaplanova.« — Tujec: »Čigava pa ona visoka?« — Šentrupertčan: »Zidal jo je kaplan.« — Tujec: »Ta Vaš kaplan je pa zelo bogat človek.« — Šentrupertčan: »Ne, pravi, da je reven ko cerkvena miš.« —

Tujec, premišljujoč: »Kje pa je dobil za vse to toliko denarja?« — Šentrupertčan: »To tudi mi gruntamo, pa ne pogruntamo.« — Kaj bi se zgodilo Izveličarju, če bi sam prišel oznanjevat svojo zapoved: Ljubi svojega bližnjega? Tisto, kakor pri Židih, križali bi ga spet — duhovni.

d **Št. Rupert.** V »Slovencu« beremo, da je v Št. Rupertu razpisana služba organista s plačo 1200 K in prostim stanovanjem. Vsem tistim, ki se mislijo vjeti na limanice, v pomislek: Gotove plače ima organist in cerkvenik 400 K in sicer 200 K od občine in 200 K od cerkve. Kolektura je prosta. Cerkev je primaknila sedanjemu organistu 40 K, prejšnji je imel od cerkve le 160 K, torej ima morebiti tudi prihodnji. Ker pa je občina Št. Rupert napredna in ker pride na službo lahko revež, ki bo moral vsled terorizma plesati in skakati po receptu Strajharjevem, se mu lahko zgodi, da mu odtegne svoj prispevek in kar je glavno, farani ne bodo podpirali kakega petelina s tem, da bi mu dajali bero. Razpisana služba res vleče, a če bo privlekla celih 1200 K, je pa vprašanje. Saj kaplan menda še tega ne izplača organistu, kar mu gre po božjih in človeških postavah. Sedaj ima kaplan za pomagачe le mlekarja in dacarja — sedanji organist ima preveč britkih izkušenj — potrebuje torej še organista. Kompetentje torej pozor!

d **Iz Bistrice pri Št. Rupertu.** Pri Zajčevi restavraciji ob postaji Bistrica - Mokronog so se pustni ponedeljek sporekli in stepli fantje. Posledica tega je bila smrt sina Jakličevega iz Roženberka, a Mežnarjev iz Cirknika se bori s smrtjo. To je žalostno. Čudno ni, če se pretepi in poboji množe, saj se iz vseh koncev in krajev kliče v boj, se ščuje in oznanja sovraštvo, namesto ljubezen in mir.

d **Krka.** Kakor pri nas, tako malo kje. Moramo spoznavati, da se časi spreminjajo, posebno v naši duhovščini. Ti kažejo svojo dogočnost, kot noben človek na svetu. Nobena stvar se ne sme brez njih napraviti, bodisi pri posojilnicah, kmetskih podružnicah, mlekarnah in sploh vseh kmetskih predmetih. Zdaj vprašamo, kdo bo načelnik? **Župnik.** In namestnik? **Kaplan.** Kakor smo že poročali, da naša tla niso več za klerikalce ugodna, da je bila že prej napredna zmaga; tudi letos je zadela ta nesreča klerikalce. To jih tako peče, kakor da bi jih sam peklenšček žgal. Posebno župnika in kaplana, ta dva moža sta se hudo mnogo trudila. Smotke sta kupovala in jih razdajala možem, ko sta hodila glasovnice podpisovat. Kaplan je kar tistih nakupil, ki stane ena 4 vin. Misli si je, **za 4 vinarje dobim moža**, ki mi bo dal podpisati, kar so bili bolj redki slučaji. Tako je tudi priromal s svojimi cigarami v neko vas, kjer mu pa ni bila sreča mila. V vasi so bolj premožni kmetje, tako da so lahko sami svoji gospodje, zato tudi ni nobenega klerikalca. Tako je naš marternik ponujal svoje cigare po vasi in noben je

ni vzel, in še manj, glasovnice podpisal. Med tem nič prijaznem delom ga zaloti noč. Kaj pa sedaj, si je mislil, noč ima svojo moč. Zdaj mu je bilo treba preskrbeti spremljevalca. Sreča! Dobil je spremljevalko. Stopilo je z njim par korakov neko dekle, kar največ zaradi njegove nadležnosti. Spremljevalca je vseeno imel, samo bolj sovražen je bil; ta ga je kar pred seboj gnal in **veliko preje je bil doma, kakor bi imel.** On je rekel, da ga je nekdo s kamnom napadel in da je dve dobri dobil, potem je začel teči. O tem se sodi, da je bil nemara od dekleta fant in je bil jezen, ali se je mogoče kak drug človek izmislil. Ko bi se kaplan ne brigal za politiko, bi se mu to ne zgodilo. — Tako so ti naši dobri ljudje čisto pogoreli, to jih sedaj zelo jezi. Zlasti kaplana, ki je nosil tiste imenitne smotke okrog, a vse to zaman. Kadar je župnik na prižnici, se ne sliši drugega, kakor liberalci in liberalni časopisi. — Sedaj hodi jo farani po spovedne listke; tu se znaša nad njimi, proti enemu kot vrag, proti enemu kot angel, vedno ima **dva obraza.** Zmerja jih z liberalnimi lumpi, in še več, **kar ne pristoja blagostovljenim ustom.** Največji trn v peti mu je »Sloven. Dom«, kdor ta list bere, bo gotovo pogubljen in pri njem ne dobi odveze. Zdaj si premisli, dragi čitatelj, za kaj gre: za vero ali za **bero?** **Naprednjak.**

d **Št. Vid na Dolenjskem.** Naj zadnjemu dopisu iz našega kraja sledi obširnejši popis naših sedanjih razmer. Ker gotovi ljudje ne morejo pustiti na miru onih, ki si upajo javno pokazati svoje prepričanje, si jih hočemo nekoliko bolj natanko ogledati. Posebno pri naših duhovnikih se opaža, **da vsedrugeče na prižnici uče, drugače zopet v javnosti sami delajo.** Kar pri nas kaplan Jernej počenja ter njegove podrepnice, to presega že vse meje. Kaj vse govori in raznaša o svojem prejšnjem tovarišu, to se že vsakemu poštenemu človeku gnusi. Ako že duhovnik o svojih sobratih tako okrog govori, kaj morejo biti priprosti ljudje boljših misli? Fej ga bodi! In ali je potem čudno, ako že drugi ljudje niso varni svojega poštenja? Ni mu zadosti, da je bil zadnjič zaradi častikraje v Litiji obsojen **na 40 kron kazni.** Naj nikar ne misli, da ga imajo ljudje tako radi kot se mu zdi. Razen par devic, ki vedno pri njem čepe in ljudi obrekujejo, se že vsak boji z njim občevati. Drugačen pri ustih in drugačen v srcu. Seveda bo zopet kot zadnjič, zabavljal čez napredne liste, da bo rdeč kot rak, ali resnica je pa le resnica. Čim prej gre iz fare, tem bolje za ljudi. Zeleti bi bilo, da bi gospodje bolj **doma ostajali in ne hodili okrog žensk**, posebno onih, ki imajo nekaj pod palcem. Da se pri škofu z denarjem vse opravi, to je že stara stvar. Da ima pa vso stvar v rokah farška Pepa, ki za celo faro kruh peče, pa še beraču vinarja ne privošči, to ve vsa fara. Da ima hlače Pepa, kuhalnico pa župnik, priča tole: kadar imam kaj v farovžu opraviti,

mora Pepa prej vse vedeti, če ne, pa reče, da jih ni doma. Pri tem ji pomaga Fajdigova Micka iz Petrušnje vasi, silno pobožna, ženica, o kateri govore ljudje, da ona vso faro vodi. Popivanje in popevanje v kaplaniji, pogosti obiski pri Micki in veseli vdovi, priča, da se tem ljudem dobro godi, in če pride še gnadljiv opat, to so šele nebesa! Veliko kaplanov je bilo že tu, a da bi se kdo z **Bogom hiš njim neljubih oseb ogibal**, tega še ni bilo. Naj župnik za to poskrbi, da se to ne bo več zgodilo. Ali nima vsak človek pravice do žegna? Seveda, **če drugače uče, drugače delajo, kdo pa naj še ima zaupanje do njih?** Do zadnjega časa je bilo mirno v fari, ali sedaj pa so se nekateri jeli vtikati v stvari, ki jih nič ne brigajo. Posebno pri volitvah so nekateri delavni. In tudi s pošto smo dobro preskrbljeni. Ena je ces. kraljeva, druga je pa v farovžu v kuhinji, in tretja pa v kaplaniji. Posebno se v tem odlikujejo one device, ki vsak dan gredo k obhajilu, pa nobenega človeka ne puste pri miru. — **Volitve so tukaj.** Vse je pokazalo, da ni več edinosti, in zakaj — zato, ker se ne pustimo komandirati od farških bab. Župnik naj poskrbi, da bo farovž hiša, v katero **pride vsak človek brez strahu za svoje poštenje**, ne pa hiša obrekovanja in opravljanja. — Tudi na poštno razmere bo treba večjo pozornost obrniti. Upamo, da ko bo nov poštar tu, da bo v tem oziru drugače; ako pa ne, se bomo drugje pomenili. **Pošta naj bo uradni prostor, ne pa shajališče opravljenih žensk.** Kmalu več!

Eden izmed Šentvidčanov.

d **Iz občine Sv. Gregor.** — Okrajno glavarstvo v Kočevju je zavrnilo naš ugovor zoper občinsko volitev pri Sv. Gregorju, in sicer zato, ker se je postavilo na jako komodno stališče, da je bil ugovor vložen za **dve uri prepozno**, češ, da ima županstvo uradne ure le do petih popoldne. Glavarstvo je torej zavrnilo ugovor le iz formalnih ozirrov, v to pa: ali so se volitve vršile pravilno ali nepostavno, v to se glavarstvo niti ne spušča. Očitanja, nagromadena v ugovoru, drže še vedno, to vedo vsi volilci v občini Sv. Gregor, ve pa tudi fajmošter Krumpestar, in ker ga najbrže peče vest, da je on odgovoren za vse tiste nepostavne slučaje, ki so se dogodili pri volitvah, psuje v sobotnem »Slovencu« na vse kraje in zabavlja čez »juriste« iz Podpoljan in Dvorske vasi, čez »penzionirance« in vse mogoče stvari. Tega zmerjanja pa ne bomo trpeli, zlasti ne od fajmoštra Krumpestarja, ki je na glasu, da je najbolj omejen fajmošter ribniške dekanije in ki nima čisto nobenega ugleda niti med stanovskimi svojimi tovariši in kateri ga imajo navadno vselej le za pajaca na takozvanih »presvetega srca pojedinah.« S svojjo šinfarijo naj Krumpestar le lepo ostane pri Sv. Gregorju in naj s svojim, prijazno smehljajočim obrazom zmerja le svoje gregorske ovčice, če bodo še dolgo tako potpežljive; v Dvorsko vas, Podpoljane,

Ortnek, ali Lašiče naj pa nikar ne hodi, drugače si bo opeknel svoj zabavljaški jezik. Amen! — V sobotnem »Slovenecu« je tudi povedano, da si je odbor izvolil za župana dosedanjega g. Matevža Oblaka. Tega možu nismo prav nič nevoščljivi; ali na nekaj ga pa opozarjamo že takoj danes: skrbi naj, da bo poslej bolj nepristranski in pravičen tudi proti tistim, ki ne trobijo v Krumpestarjev rog! Ampak bojimo se, da ta naš opomin ne bo mnogo zalegel. To se je pokazalo zadnje dni. Gosp. župan Oblak nekaterih občinarjev kar noče zapisati med tiste, da bi postali deležni državne podpore, obstoječe za letos v otrobih za rejo plemenskih prašičev. Morda pa ne misli te državne podpore zopet tako razdeliti letos, kakor je to storil lansko leto, ko je z državno podporo, namenjeno revnim kmetom, kupljeno koruzo razdelil sebi in med nekatere odbornike. To je menda prvi slučaj na Kranjskem, da je župan oddelil in odmeril sebi 700 kilogramov koruze, ki je bila od države poslana po suši prizadetim ubogim! Kaj takega tudi ne bomo trpeli več! — Nadalje smo brali v časnikih, da nameravajo naši klerikalni mogotci razdeliti občino Sv. Gregorja. Nam je to prav; bo vsaj enkrat mir! To nam pa ne dopade, da hočejo davčne občine trgati po farah, ker bo to stalo ogromno denarja, in kdo ga bo plačal? Kmet!! Saj ni, da bi morala vsaka fara imeti svojo občino; kaj je vedarle res, da mora biti vsak župnik tudi župan? Pri nas že ne bo! Zato naj pa lepo razdele politično občino po davčnih občinah in nam tako prihranijo težke tisočake.

d **Iz Dobropolja.** Naš gospod kaplan Orehek so strašno hudi. Kar zlasali nas bodo, pa za ušesa tudi in klečat nas bodo tudi poslali. O jej, o jej!! Za prvo rajžo so že izbrali tri, drugi pot jih pride na vrsto menda trideset, nazadnje pa kar tristo, prej ne bo miru! In zakaj vse to? I, no, jagnje je bilo volku skalilo vodo in je moral volk jagnje požreti. V tem slučaju bo stvar izpadla nekoliko drugače. Pa šalo na stran! Če je gosp. Orehku na starost res in resnično enkrat za ljubi mir, naj začne s to stvarjo kar sam pri sebi. Poskrbi naj, da »Domoljub« in »Slovenec« ne bosta napadala one večine Dobropoljcev, ki ni s sedanjimi razmerami zadovoljna, nadalje, da se ne bo nikogar preganjalo in smešilo zaradi samostojnega mišljenja, da ne bo zmerjal on sam najboljše dobropoljske može z »duševnimi reveži« in »zapeljanci«, ali pa v duhovski službi osivelih mož z »liberalci«, če nočejo voliti njegovih kandidatov, odpadejo naj različni otročji očenaši pod okni »za liberalce« in druge take stvari, naj ne voha in stika za posamezniki nihče: kaj govore, kaj mislijo itd. Ljubi mir se bo potem kar sam povrnil. Dokler pa bo Orehek na stališču, da je nekaterim dovoljeno vse, drugim nič, tako dolgo pa nas ne ostrašijo nobene grožnje, ker je naša stvar tudi prav lepo izbrana in

pripravljena. G. Orehek naj si vzame za vzgled našega g. župnika, pa bo vse dobro. Dokler pa se bo dajal z dekleti in maškarami malati, kakor zadujo nedeljo, tako dolgo pa se bomo Dobropoljci vsi njegovi resnosti le smejali!!

d **Iz Dobropolj.** Minulo soboto v št. 7 je »Slovenski Dom« pisal o dobropoljski pošti. Ker pa nočemo delati nikomur krivice, preklicuje dopisnik notico, da bi se bil kdo poslužil v poštnem predalu »Slovenskega Doma« in obžaluje dotičnik, ki ga je informiral, da ga je tako izmišljeno obvestil.

d **Iz Dobropolj.** V zadnjem »Slovenskem Domu« smo pisali, da se v Dobropoljah dani, in to je tudi res. Odkar zahaja k nam »Slovenski Dom«, je nekako vse bolj živahno. Mnogo jih komaj pričakuje zadnjega dne v tednu, da se zopet razvedrijo z dopisi iz vse te naše pozabljene sredine. Le oni, katere resnica v oči bode, preklinjajo po raznih gostilnah. Žalibog, da imamo tudi pri nas nekaj takih razgrajčev. Pred par dnevi je bil neki teh razgrajčev v neki gostilni tako razjarjen, ker ga je zadnjič naš list malo pošegetal, da je od samega veselja kar raznim damam roke poljubljal radi preobilo zaužitega alkohola. — Čuje se, da bomo izgubili predsednika Orlov, da jo bo odkuril nekam proti Gorenjski. Prav toplo ga priporočamo Domžalčanom; tam se bo mogoče kaj prelevil, saj enkrat je že tako preoblekel svoje perje, kolikor je nam znano iz Mokronoga. Minulo nedeljo smo imeli takorekoč bal in maškarado v »Ljudski dvorani«; ako nisi še nikoli videl živo Mater božjo, v nedeljo si jo lahko ogledal. S takimi in enakimi reči pri nas izsesavajo tega bozega kmeta. Ker se je več kmetov zgražalo nad takim dejanjem, bi svetovali našemu prevzvišenemu, da naj take terjatne rajši doma opravlja s svojo kuharico, saj ni glih tako marhova. V zadnjem »Domoljubu« je objavil radi sestanka Orlov gospod Z. od Sv. Antona, da ni res, da so se Orli nespodobno obnašali, da je bil z Orli prav zadovoljen. Ako je res to g. Z. s svojim podpisom izjavil, bi mi skoro lahko rekli — to je pa že preveč nemoško, da se more človek sam sebe po zobeh tepsti. — Spomnite se gospod, kje ste govorili in pred katerimi osebami; mi vam še enkrat v javnosti potrdimo in tudi pričé imamo na razpolago, da ste komaj prišli k plačilu, ki je en Čuk dvakrat kosil. To pa tudi sami lahko se spominjate, ki ste jih s črešnje poditi, ki so hoteli vam črešnjo polomiti. Tak sestanek se ne imenuje orlovski, boljše bi bilo rečeno požrešni sestanek, zakaj drevja ni mogoče dejati pod ključ, črešnje so pa rdeče, kdo more braniti čukom, da bi na nje ne poleteli. Torej za enkrat dovolj, drugič zopet kaj.

d **Iz občine Št. Lambert.** Dne 10. decembra se je vršila volitev občinskega odbora. Volitev se je nam prav dobro izvršila. Bil je povabljen z glavarstva komisar

in je bil zadržan, da ga ni bilo. Potem je šentlamberski župnik volitev vodil in je precej dobro po volilnem redu vodil. Naša občina presega čez štiri fare. Svetogorski župnik je agitiral kolikor je mogel in tudi dobre mešetarje je imel, pa niso nič opravili. Vaški kaplan Majdič je naročil svojim mešetarjem, da naj skrbiyo kolikor mogoče za klerikalno stran. Vkljub temu, da so klerikalci agitirali na vse načine, je zmagala napredna kmečka stranka z večino. Izvoljenih je 11 naprednih odbornikov, kakor tudi župan in 9 klerikalnih generalov. Čast vsem volilcem, ki se niste ustrašili klerikalnega zmaja, ki je strašil po občini. Našim klerikalcem ni bila volitev po volji, pritožili bi se radi, pa niso mogli, ker je bila volitev dobro po volilnem redu izvršena. Nikjer še ni bilo slišati tako hudega boja, kakor v naši občini. Naši klerikalni možje so tako grozili, da je neki mož iz Senožet, ki je tudi občinski odbornik, prišel dan pred volitvijo župana nad svojega soseda, naprednega odbornika Jakoba Vrtačnika, s krampom, da ne sme liberalnega župana voliti. Žena ga je lepo pogovarjala, da naj nikar ne hodi nad soseda s krampom, potem je pa še nad svojo prijazno ženo začel vpiti, da se je slišalo po celi vasi. Tako sirovega moža nima nobena druga stranka, kakor samo klerikalna, da še s svojo ženo tako grdo ravna.

d **Iz Mirne peči.** — Boj za novo cerkev. — Naš župnik Anton Zore je pri škofu slabo zapisan. Mož je enkrat že župnikoval pri nas, pa nam je naredil sramoto, ker je lepega dne faro zapustil, kakor slab hlapec svojega gospodarja. Ker ni imel posebnega vzroka za to pobeglost, ga je škof za kazen poslal na malo faro v puščavo, kjer ga je postalo strah. Začel se je kesati, pa ne ker je kot pastir sramotno zapustil svoje ovčice, ampak ker mu je nova fara premalo — nesla. Drugi sosednji farani so se iz nas delali norce. Rekli smo, da smo tako revni, da še enega župnika ne moremo preživeti. To seveda ni res, ker ne glede na to, da je župnik iz druge blagajne dobro plačan, si je še vsak župnik tudi drugače iz drugih dohodkov opomogel v naši fari. V kakšne stroške je nas takrat pripravil Zore! Bili smo celo leto brez svojega župnika, morali smo plačevati, in sicer drago plačevati druge namestnike, ki so hodili opravljat bogoslužje. Imeli smo tudi več selitev. Najprej je bil k nam določen prečinski kaplan, ki je pustil že vse svoje stvari semkaj pripeljati, a nazadnje se je pa naredil bolnega, pa je ostal, kjer je bil. Za njim je prišel šentjernejski kaplan za upravitelja, ki je tudi pripeljal že vso prtljago seboj. Pa je kmalu moral iti tudi ta, ker je med tem Zore že škofa prepričal, da ga je poslal nazaj. In zdaj ga imamo zopet med nami, tega dezertarja. Da bi se škofu prikupil, je začel misliti na gradbo nove cerkve. Če se mu dovoli, bodo tisti farani, ki mu v to privolijo, krivi, da spravijo celo faro v dolgove in na bera-

ško palico. Saj imamo svarilen vzgled pri sosednji fari v Prečini. Tam je župnik spravil farane, da so mu tudi ob nedeljah delali kot sužnji, zdaj pa imajo sicer novo cerkev, toda tudi novih dolgov, ki jih bodo morali plačati. To se bo zgodilo tudi pri nas, če se ob pravem času ne upremo zoper Zoretov načrt. Po tem načrtu je več takih nepotrebnih prostorov, od katerih ne vemo, ali jih župnik misli uporabiti za spalnico, ali za vinsko klet, ali za zabavo Marijinih devic. Pa še v močvirje hoče postaviti cerkev, da bi nas ja še več stalo in komaj sezidana cerkev vsled vlažnosti od tal se preje sesula. Kakor smo že zadnjič povedali, mi nismo sicer za to, da se sedanja cerkev primerno razširi in preuredi, a smo pa odločno proti temu, da bi po Zoretovem načrtu si v tej draginji še nakopavali novih dolgov na ramena. Tisti, ki tega nočejo uvideti, bodo morali uvideti potem, ko se bodo vsi drugi farani odločno uprli proti nepotrebnim stroškom, katere naj plačajo tisti, ki hočejo imeti novo cerkev kot jo Zorec hoče imeti. Tistim, ki so za ta načrt, kličemo v spomin: pomislite dobro, cerkve ne bo plačal župnik, ne tista večina fare, ki je proti temu načrtu, ampak plačali jo boste sami. Če imate preveč denarja, pa jo zidajte in plačajte, mi je ne bomo!

Več faranov.

d **Studence pri Krškem.** Volitve župana še do danes ni bilo, čeprav je »Domoljub« od 8. februarja tukajšnje maloštevilne bravce nafarbal, da bodo že prihodnji teden. Pritožba naprednih volilcev proti občinskim volitvam je bila zavrtna, ker se slučajno ni vložila predpisanim potom. Bere se pa v njej, kdo se je najbolj napenjal in kako se je sleparilo. Za danes le še o izidu volitev. V prvem razredu so bili izvoljeni s 102 in več glasovi vsi kandidati napredne kmečke stranke, in sicer: Glažar Matija z Lukovca, Pirc Ivan s Studenca, Metelko Ivan iz Zavrata, Gospodarič Jože iz Loga, Grile Gabrijel s Studenca, Kovač Anton iz Loga, Lisec Jože iz Dolenjih Impolj in Žibert Martin iz Brezovega. — V drugem in tretjem razredu so s težkim trudom zmagali klerikalci. V drugem razredu so imeli 26 glasov večine, tretjem pa celih 18. Če nič drugega, že številke dovolj jasno kažejo, kako »sijajna« je zmaga, s katero se nekateri tukajšnji klerikalci ponašajo.

d **Iz okolice Čateža ob Savi.** Večkrat berem v časopisih, kako se gospodari tu in tam, in kako si razni faktorji prizadevajo, kako bi kaj važnega za kmete, oziroma živinorejo in svinjerejo povzeli. Dovolite mi, cenjeni gospod urednik, da jaz, navaden kmet z žuljavo roko zapišem nekoliko misli in želja svojih sokmetov v naši zapuščeni Dolenjski! Prvo imam v mislih svoj kmetijski stan, kajti dobro kmetijstvo in gospodarstvo temelji tudi na dobri živino- in svinjereji. Torej jaz mislim opozoriti one, ki se sučejo okoli iz naših žuljev

iztisnjenega denarja, da skrbje prvič za povzdigo poljedeljstva, ker na njem se prideluje živinska in svinjska reja. Pri nas je znano, jako krasno veliko Krško polje, **in skoraj polovico polja stoji neobdelanega.** In kaj je temu vzrok. Vzrok je ta, ker **brez gnoja je delo zastoj.** Imamo pa komaj eno uro oddaljene velikanske, takoimenovane cesarske in grajščinske, deloma tudi že pokupljene kmeske hoste, ki imajo tisoče vozov stelje notri in vsa ta stelja v hosti segnje, ker ni mogoče **zastran slabih potov ž njo ven.** Ravnotako je tudi z drvmi. **Na mestu stane klaftra 8 K, eno uro dalje ob cesti pa 32 do 36 K.** Torej je lahko razumeti, kakšna so pota. Zatorej se pa ne strinjamo z merodajnimi faktorji, ki na vse mogoče načine kriče, kakšno ljubezen in prakso imajo za kmeta, ali žalibog do sedaj je mi še ne poznamo. Jaz bi vas pa rad povabil v naše kraje, da bi se nekoliko dali poučiti o naših gmotnih in krajevnih razmerah. O vodjih S. L. S. se veliko bere po »Slovenec« in »Domoljub«, kaj so vse storili za blagor kmeta. Ali žalibog, mi Dolenjci jih še ne poznamo, ne po osebi, ne po njih dobrem sadu, to le ob volitvah čujemo o njih. Prosim torej, ne farbajte nas dalje, ker svaka sila do vremena, mi znamo tudi obračunati, ve klerikalne glave. Za sedaj imam v mislih samo cesto, ki bi vezala od Žumberka do okrajne ceste na Vel. Malencah, ki je najvažnejša in najkrajša proga in ki je toliko občin prosilo zanjo. In ko ste hrvaško vlado obvestili, če je zadovoljna, do naše meje cesto narediti, je bila takoj za to in je precej poslala na mesto inženirja, da je trasiral. Kaj ste storili pa **Vi**, ljudski dobrotniki? **Nič! Po samih klerikalnih obljubah se ne da stelja in drva voziti.** Kje ste tudi tisti, ki se ob vsakih volitvah tako delavne delate in tako strastno agitirate, **Vi**, v črnih suknhah, pojdite tudi zdaj k Vašim poslancem, saj mi kmetje jih nimamo, **ker so po Vašem receptu izvoljeni**, Vas bodo tudi ubogali, in jih opozorite na naše največje potrebe, če pa ne, izgubite tudi **Vi** naše zaupanje. Pa še nekaj nam leži na srcu, namreč tiste razdelbe premij, kajti tisto ni merodajno za povzdigo živinoreje, škoda je tistega denarja, ki se neenakomerno in brezpomembno raznaša **in se veliko za Vaše mastne stroške razgubi.** Storite rajši z denarjem, ki ga vsi skupaj spravimo, tako da bo tudi **obče vsem koristilo**, kajti, klerikalci: Po Vaših delih Vas bomo spoznali, **in po Vaših delih Vas bomo tudi sodili.**

d **Iz Št. Petra pri Novem mestu.** Predzadnjo soboto zvečer, dne 10. februarja sta šla brata Alojzij in Franc Tratnik iz Lutrskega sela v Št. Peter, da se malo pogovorita s svojima dekletoma, kateri sta imela v dveh, nasproti si stoječih hišah. Ko pa je bil Fr. Tratnik najbolj zatopljen v pogovor s svojo Maričko, pride 18letni A. Beve s svojim telesnim spremstvom treh še mlajših fantov. Ta se nemalo začudi, ko vidi in spozna pod oknom svojega srčnega

zaklada najboljšega svojega prijatelja Tratnika. Da se pa tudi vi, dragi bralci »Demovi«, ne boste temu čudili, vam povem, da je ta 16letna Marička zelo podjetno dekle: predstavlja v fajmoštrovem »izobraževalnem teatru« razne svetnice, kakor sv. Nežo, Cito, Genovefo i. dr., je cerkvena pevka, gre vsak teden sedemkrat k sv. obhajilu, je nekak feldvebel v Marijini družbi, zatorej tudi v ljubezni neče biti taka, kakor druge. Imela je eno oko za Fr. Tratnika, drugo za Beveca, srce pa za oba (imajo pač te Marijine hčerke velika srca). No, pa povrnimo se k stvari! To snidenje je provzročilo prepir, v katerem so se podali iz Št. Petra in ga nadaljevali domov grede. Blizo Otoškega mlina pa zamahne Alojzij Beve s težko, z železom okovano palico proti glavi Fr. Tratnika, a ta mu prestreže udarec z roko, mu vzame palico, udari enega izmed spremljevalcev Bevečevih po roki, Beveca pa tako nesrečno po glavi, da se je na mestu brezzavesten zgrudil in potem, po preteku 15 ur v bolnišnici v Kandiji, kamor je bil pripeljan, umrl, ne da bi se bil kaj zavedel. Včeraj, dne 19. februarja je bil obsojen 20letni Fr. Tratnik pred novomeškim porotnim sodiščem radi raznih olajšav na poldrugo leto težkega zaporu. — Tako se je torej končal ta Marinarski roman, na eni strani s smrtjo, na drugi z zaporom, pri rodbinah pa z žalostjo in sramoto, katera pa je še toliko večja, ker sta obe rodbini zelo ugledni in pa strogo klerikalnega prepričanja.

o Gorenjske novice o

g **Stara Loka.** Za volitve v obrtno in trgovsko zbornico so se posebno pehali naši veleobrtniki in trgovci, kakor starološki dekan, njegov sluga organist, pri Sv. Duhu pa Vrbežnikov Andrejček, v Retečah pa ondotni fajmošter, ki pa je tudi »obrtnik«. Prav pomilujemo tiste, ki so se dali zapeljati, da so izročili glasovnice ljudem, proti katerim je celo državno pravdnništvo uvedlo preiskavo zaradi sleparstev, katerih so se posluževali pri zadnjih volitvah v trgovsko in obrtno zbornico.

g **Škofja Loka.** V nedeljo, dne 11. februarja se je na prižnici spravil naš ljubi Šinkovec na našo prekoristno »Ljudsko knjižnico, katera že nekaj let sem zelo uspešno deluje med našim, posebno kmečkim ljudstvom. Ti pa, ljubi Šinkovec, ne boš uničil knjižnice, ne, čeprav vsi vemo, da bi jo najraje vtopil v žlici vode. Zato kličemo, komur je na tem, da bere pošteno knjigo, naj gre v knjižnico in si jo izposodi! Knjižničarju pa: Na delo!

g **Iz škofjeloške okolice.** Z nožem je napadel dne 4. februarja zvečer 27letni fant p. d. Bašovnov iz Bitnja 24letnega Janeza Zihlerla p. d. Mlinarjevega z Rdeče poti pri Bitnju in ga tako sunil v trebuh, da so mu kar čreva ven pogledala, kar je imelo za posledico, da je v par dneh umrl. Napadalec so zaprli. Kakor se čuje, je

Bašovnov nameraval napasti nekoga drugega, a mu je po nesreči prišel ta v roke, ki pa je bil bolj miroljuben fant. Kdaj se bo pač nehal ta nesrečni pretep med našimi kmečkimi fanti?

g Maškara na parah. V Špitališki fari pri Motniku, v vasi Kozji hrbet pri posestniku Francu Šuštarju, nekdanjem organistu, leži 24 let star fant po domače Gornarjev Peter kot maškara na parah. Kakor običajno, tako tudi letos, so šli fantje v maškare. Na pusti torek zvečer okoli 9. je prišlo pet maškar k gori imenovanemu posestniku v hišo, dobili so nekoliko pijače, potem pa so hoteli po stari šegi malo poplesati. Ker pa niso hotele domače dekline s fanti - maškarami plesati, je nastal mal prepir. Šuštarja je jenjala potrpežljivost, zato ukaže fantom ven, drugače bom streljal. Štirje fantje zapuste takoj hišo, a Peter kot najmočnejši in najpogumnejši fant, pa ni hotel iti, kar opazi, da Šuštar res revolver potegne, on pa išče nož po žepih, ker je bil našemljen, ni mogel tako hitro najti, med tem sta že dva strela padla v strop in tretji korajžnemu Petru v prsi. Fant se je zgrudil na tla in izdihnil. Da so manjše in krajše ceremonije, so ga kar v isti hiši v baš isti obleki na pare položili. Danes pride komisija. Šuštar se je žandarmeriji sam prijavil. To se je zgodilo v fari, kjer uči in pase svoje verne ovčice župnik Anton Mezek, o njem kaj več drugo.

g Sv. Ožbald. Spet moram sporočiti bralcem »Slovenskega Doma«, kako junaško nas je zmerjal naš župnik pretečeno nedeljo. On je nam očital, da smo mu še dolžni 12 vozov drva za leto 1911. Župnik menda je pa pozabil, kar je govoril pred štirimi leti. Ko je gmajno kupil, je rekel, **še 3 do 4 leta mi boste dajali drva, potem jih imam pa dosti v domačem.** In mi se tega tudi držimo. Zdaj pa nas terjaš; kaj si pa mož, župnik, saj ti je ena oseba povedala pri velikonočnem izpraševanju, da so leta za drva dajati proč. Ti pa praviš, da gmajna še ni plačana, da ne smeš pred sekati, da plačamo, kar si dolga naredil. — Slab gospodar si: **20 let si že v Sv. Ožbaltu, pa nimaš par sto kronc, da bi ne bilo treba iti v hranilnico.** Se pozna, **kako gospodarijo tisti**, ki pri vsaki priložnosti govorijo čez »Slovenski Dom« in čez druge napredne liste. Moj prijatelj župnik, kaj pa tista gmajna, ko si jo dobil čisto zastonj od dobre duše, namreč od farana. V tej gmajni ležijo drva kar navzkriž, so prav potrebna ven za spravit. Gmajna pa je potrebna vsaka za trebit, tako tudi tvoja vsa. Kar si pa rekel zavoljo bere, da ti je ne damo, to pa rajši povej **dotičnim osebam**, katere ti dolgujejo, da ne bomo vsi poslušali tvojega zabavljanja raz prižnice. Kakor si ti nam našteval svoje beraško poslopje, da je tako v slabem stanu: nam faranom ne zadostuje, če celo vas prodamo, če hočemo popraviti, **kakor ti zahtevaš**, ki praviš, da so ti teleta od mraza pogini-

la. Pa mi tega ne verjamemo, ker ima marsikdo še slabši hlev, pa mu ostanejo zdrava. Spolnimo ti željo, ko si rekel, zdaj me pa zopet dajte v »Slovenski Dom«, kakor ste me zadnjič. Pa drugič zopet kaj.

Opazovalec.

g Iz Tuhinjske doline. Šmarski fajmošter Klun se je razkoračil pri zadnjih volitvah za trgovsko in obrtno zbornico. Znano je, da so naši duhovniki bili prvi, ki so pred leti s konsumnimi društvi po deželi hoteli ubiti samostojne trgovce in trgovski stan. Pomislite, kaj je bilo v Zgornjem Tuhinju s konsumom. Konsum je uničil vse manjše trgovine v okolici, fajmošter in njegovi ožji tedanji somišljeniki so se dobro imeli, nazadnje je bil pa ubogi kmet tisti, ki je plačeval izgube. Šmarski fajmošter kliče v farovž tuhinjskega kmeta, kadar ga hoče ozmerjati, ali pa na lep način iz njega spraviti denar ali kake druge pravice. Pokliče kmeta k sebi, kakor stari feldvebel rekruta, da ga ošteje. Pred nekaj tedni je klical vse volilce za trgovsko in obrtno zbornico in jih pestil, da naj njemu prineso glasovnice, toda vsi pametni in razumni kmetje, ki imajo kaj soli v glavi in ki spoštujejo samostojnost kmetiškega stanu, so pokazali farovžu fige in so oddali naprednim kandidatom glasovnice. Šmarskemu fajmoštru zamerjamo, da ima vse kmete za tepce in zamerjamo predrznost, da kliče kmete k sebi. Tuhinjskemu kmetu svetujemo, da pusti fajmoštra k sebi priti, če hoče s kmetom govoriti, fajmošter pa naj premišljuje zlato resnico: Če se človek stara, se mu prično kisati možgani — torej v penzijo!

g Šmarska gospoda v Tuhinju se vsa srečna čuti pod fajmoštrovo suknjo. Ta jim daje srečo in zadovoljstvo, kakor koljka piškom. Ta gospoda (Matjan, Turjovec, Perjev, Kramar, Erzinov Miha, Hvalč itd.) je res po veliki večini taka, ki ne zna niti brati, niti pisati, ampak bahati kakor mali bogovi. Seveda kmetje v okolici jim prineso v gostilne, štacune in krojačarijo denarja, šmarska gospoda pa je s kmetom prijazna samo takrat, kadar od njega dobi denar ali pa kadar dobi od kmeta zastonj kaj za želodec. Vsa jara šmarska gospoda je volila v trgovsko in obrtno zbornico tako kakor je hotel šmarski fajmošter, ki tako rad vidi trgovce in gostilničarje, kakor maček klobaso. Spoštujemo tebe, pravi tuhinjski kmet, za katerega ima šmarska gospoda samo žaljivo besedo »Gorjane«, tebi so se začele odpirati oči, Šmarčane pa fajmošter lahko z betom po glavi bije in še vedno bodo prepričani o koristi cerkveno - klerikalne politike. — Upamo, da bodo zdaj tudi Kamničanje enkrat dobili primerno mnenje o lažinaprednjakih iz Šmartna.

Razširjajte od hiše do hiše „Slov. Dom“.

Ostali slovenski kraji

o V Barkovljah pri Trstu je imenovan za voditelja tamkajšnje slovenske ljudske šole, kakor povzamemo iz časopisov, Ivan Kraševic. Za to mesto je bilo mnogo starejših in zasluženejših prosilcev. Vse je pričakovalo, da bo imenovan gosp. Ferdo Starec, ki je že dve in pol leta fungiral kot začasni voditelj na tej šoli. Ker se je pa ta poslednji zdel nekaterim merodajnim faktorjem preveč naroden, izbrali so drugega. Iz tega pa razvidijo kranjski učitelji, da tudi v Trstu in okolici ni vse zlato, kar se sveti. V gmotnem oziru so učitelji tu sicer mnogo na boljšem, a kar se tiče zapostavljanja, si pa lahko kranjsko učiteljstvo s slovenskim tržaškim učiteljstvom podasta roko.

o V Sv. Križu pri Trstu so našli na pustni dan 26letnega mladeniča Alojzija Bizin v nekem vodnjaku mrtvega. Pogrešalo se ga je od 1. januarja t. l. Pri njem so našli boje 42 K denarja in dokumente za potovanje v Ameriko. Kaj je zdravega in sploh v vsakem oziru dobrega in olikanega mladeniča gnalo v smrt, se pravzaprav ne ve. Vsem, ki so ga poznali, je žal, da je tak »fejst« fant izvršil samomor.

o Dunlo Pa., Severna Amerika. Tukajšnja slovenska naselbina ni ena največjih po številu. Lahko bi pa rekel, da je med prvimi glede narodnega mišljenja. V dokaz nam priča podružnica družbe sv. Cirila in Metoda št. 2, koja marljivo deluje že tretje leto. Na glavnem zborovanju podružnice, meseca avgusta l. l., se je sklenilo, da se bode nabralo v teku enega leta za en kamen obrambnega sklada, **200 K.** Danes imamo že **nad polovico.** V dosego zadostne vsote bode napravila podružnica št. 2 Ciril-Metodove družbe na pustni torek zabavni večer. — S slovenskim pozdravom
Alojzij Bavdek.

Po svetu

L Delitev človeškega znanja. Vse človeško znanje deli nemški kemik in prirodni filozof Ostwald na tri velike skupine: I. Vede o redu ali formalne vede, med katere šteje logiko, matematiko in geometrijo. II. Energetske prirodne ali anorganične vede: mehanika, fizika in kemija. III. Biološke vede ali vede o kulturi: fiziologija, psihologija in sociologija. Bogom. — **Masaryk.**

L Naš stik z bogom. »Tako, kot noben izmed nas ne potrebuje sluge, portirja ali sobarja, če hoče govoriti s svojim očetom, tako človek ne potrebuje nikogar, s čegar posredovanjem bi šele mogel govoriti z
* **Poraba ledu v Pragi.** Iz Vltave so odpeljali en dan 4029 voz leda. Celo mesto potrebuje za pivovarne, gostilne, slaščičarne itd. vsega skupaj 60.000 voz leda.

Z Boj alkoholu v Bosni. Najvišji srbski upravni in šolski svet je poslal bosanskemu deželnemu zboru peticijo za zakon o točenju opojnih pijač po kmetih. Peticija predlaga, naj dežela odpravi sploh vse gostilne po kmetih in sploh prepove točiti opojne pijače. Gostilniške koncesije se imajo izdajati samo za glavne ceste in to za vsakih 6 km ena.

Češka dežela ima 200 milijonov sron dolga. Torej še večja denarna zadrega kot pri kranjski deželi. Moramo pa pomisliti, da je Češka dežela drugače rodovitna in bogata kot kranjska. Ker ima pa skoro 14krat več prebivalcev, imamo mi revni Kranjci s svojimi (dosedaj) 14 milijoni dež. dolga razmeroma toliko kot bogati Čehi.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Valentin Kopitar.

Loterijske številke.

Dvignjene v soboto, dne 17. februarja 1912.

Gradec: 15, 71, 60, 11, 69.

Dunaj: 34, 22, 60, 48, 25.

Dvignjene v sredo, dne 21. februarja 1912.

Brno: 90, 89, 16, 3, 46.

Vabilo

na

občni zbor

Kmečke hranilnice in posojilnice
v Št. Vidu nad Ljubljano,
ki bo

v nedeljo, 3. marca 1912
ob polu 4. popoldne
v prostorih hranilnice na pošti.

DNEVNI RED:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Čitanje poročila revizorja o reviziji.
3. Odobrenje letnih računskih zaključkov.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Raznoterosti.

Odbor.

Kmetijska podružnica v Gorenjah

pri Postojni

bo oddajala to spomlad iz svoje drevesnice

več tisoč smrekovih sadik

od 3- in 4letnih, prve po 4 K druga po 5 K tisoč. Zavijanje in odpošiljanje na kolodvor s pošto v Postojno se računi 50 vin. od tisoč. Sadike so jako lepe. Naročila sprejema Ivan Jurca št., Gorenje št. 5, p. Postojna.

Kako se imenuje? ---

najboljši pridatek za kavo;
Pravi Franck
s kavnim mlinčkom iz za-
... grebške tovarne. ...

IV
Poskus dokaže resnico zgoraj navedenega in vsakogar prepriča o vrlinah tega pridata, ki se kažejo v slasti, moči, barvi, izbornem okusu in nizki ceni. ...

Vabilo

na

II. redni občni zbor

Kmečke hranilnice in posojilnice na Jgu
reg. zadr. z neom. zav.

ki bo

v nedeljo, dne 10. marca t. l.
ob 3. uri popoldne
v uradnih prostorih.

DNEVNI RED:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za leto 1911.
4. Slučajnosti in razni predlogi.

NA IGU, 20. februarja 1912.

Načelstvo.

Za slučaj nesklepčnosti ob navedeni uri, vršil se bo občni zbor čez pol ure pravomočno, neglede na število navzočih članov.

SAMO 6 DNI!

z brzoparniki Francoske družbe. Edina najkrajša vožnja čez

HAVRE NEW-YORK

Veljavni vozni listek za vse razrede franc. linije dobiš le pri

ED. ŠMARD

oblastveno potrjena pisarna

Ljubljana, Dunajska cesta 18

nasproti gostilne „pri Figovu“.

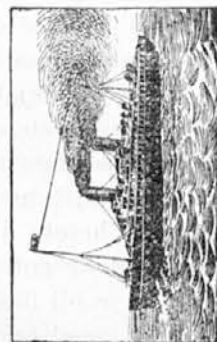
Vozni listek za Ameriko in

»Rochambeau«, »Le Chikago«.

Nazaj v staro domovino, po najnižji ceni. Izdaja voznih listkov

po vseh železnicah, prirejanje zabavnih vlakov.

Vsa pojasnila istotam racovoljno in brezplačno.

brzoparniki
»La Provence«, »La Savoie«,
»La Lorraine«, »La Touraine«,
»Rochambeau«, »Le Chikago«.

Nazaj v staro domovino, po najnižji ceni. Izdaja voznih listkov

po vseh železnicah, prirejanje zabavnih vlakov.

Vsa pojasnila istotam racovoljno in brezplačno.

Valjni mlin v Domžalah

I. BONČAR, Ljubljana

priporoča pšenično meko vseh vrst najboljše kakovosti, nadalje otrobe, koruzno moko, kašo, jesprenj in sploh vse druge mlevske pridelke.

Zaloga in prodaja na drobno in debelo

v Ljubljani, Pojanska cesta 19.

Telefon interurb. št. 129.

Zastopstvo in zaloge v Gorici, Trstu in v Višnji gori.

Priporočamo našim

Kolinsko cikorijo

3 gospodinjam iz EDIJE slovenske tovarne v Ljubljani.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Stritarjeva ulica šte. 2., lastna hiša.

Obrestuje vloge na knjižico s 4 1/2 %, v tekočem računu najugodnejše. Z ozirom na svoj polnovplačani delniški kapital 8.000.000 kron in 800.000 kron rezervnih fondov ponuja največjo varnost za vsaj tuji denar. Promet na leto čez 1000 milijonov kron. Preskrbuje vse denarne zadeve najkulantneje.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.